

Yaşasın İşçilerin Uluslararası Mücadele Birliği

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni

• Aralık 2023 • No: 188

Ekonomik Yıkımın Bedelinin Emekçilere Ödetilmesine

BİRLİKTE KARŞI DURALIM!

[/u_i_d_e_r](https://www.instagram.com/uid_der)

[/uidderorg](https://www.youtube.com/uidderorg)

[/uid_der](https://www.facebook.com/uid_der)

[/uidder.org](https://www.facebook.com/uidder.org)

www.uidder.org

Ekonomik Yıkımın Bedelinin Emekçilere Ödetilmesine Birlikte Karşı Duralım!

2018'den bu yana Türkiye ekonomisi yokuş aşağı yuvarlanmaya devam ediyor. 2004'te dünyanın en büyük 17'nci ekonomisi olan Türkiye, 2018'e kadar 18'incilikten geriye düşmedi. Fakat 2018'de 19'uncu, 2022'de 23'üncü sıraya geriledi. Gerileme devam ediyor. Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları, yani en geç bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borç miktarı 211 milyar doların üzerinde. Sadece uluslararası kuruluşlar değil, bizzat ekonominin dümenindeki iktidar sözcüleri de gidişatın kötü olduğunu dile getiriyorlar. Döviz rezervlerindeki erimenin rekor düzeyde olduğunu, kaynak sıkıntısının büyüdüğünü, enflasyonun dizginlenmesinin zaman alacağını, ekonominin önümüzdeki dönemde küçüleceğini, istihdamın azalacağını söylüyorlar. **Tüm göstergeler ekonomideki kötüye gidişin artık yıkım düzeyine yükseldiğini gösteriyor.**

Fakat bu yıkım tablosunun müsebbibi olan siyasi iktidar hiç de endişeli görünmüyor. Hatta her fırsatta, yakında işlerin yoluna gireceğini tekrarlamaktan geri durmuyor. Peki, bu rahatlığın kaynağında ne var? Lafı dolandırmadan söyleyelim: Birincisi ekonomik yıkımın bedelini işçi ve emekçilere ödetmek üzere tüm planlarını yaptılar ve çoktan uygulamaya başladılar. İkincisi ve daha önemlisi **yapay temellerde bölünüp parçalanmış, örgütsüz, dağınık ve dolayısıyla güçsüz durumdaki işçi ve emekçilerden planlarına engel teşkil edecek güçlü bir itiraz gelmeyeceğine inanıyorlar.** Gelebilecek her türlü itirazı da bastırabileceklerinden eminler.

Malum, Aralık ayındayız ve 2024 yılı için asgari ücret görüşmeleri gündemde. Asgari Ücret Tespit Komisyonu 11 Aralıkta toplanacak. Fakat sonucun şimdiden belli olduğunu söyleyebiliriz: Açlık sınırı düzeyinde bir asgari ücret! Nitekim yeniden Türk-İş Genel Başkanı seçilen Ergün Atalay pazarlığa açlık sınırından başlayacaklarını itiraf etmekte bir beis görmüyor. Konfederasyonunun açıkladığı 45 bin 686 liralık yoksulluk sınırını es geçerek 4 kişilik bir aile için 14 bin 25 liralık açlık sınırını işçiye reva görüyor. Türkiye'de işçilerin yüzde 65'inin asgari ücret düzeyinde ücret aldığı düşünül-

düğünde milyonların açlık sınırında yaşamaya mahkûm edildiği ve daha fazlasının mahkûm edileceği açıktır. Öte yandan metal sektöründe devam eden MESS Grup Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri de işçi ücretlerinin nasıl aşağı çekildiğini ortaya koyuyor. Rekor kârlar açıklayan MESS patronları, işçilere yüzde 36 civarında zam, üç yıllık sözleşme ve esnek çalışma biçimlerini dayattı, bunun üzerine görüşmelerde anlaşma sağlanamadı, uyuşmazlık zaptı tutuldu.

Çok açık ki iktidar ve sermaye işçi ücretlerini düşük tutmakta, baskılamakta kararlıdır. Nitekim Mehmet Şimşek, Hazine ve Maliye Bakanı olarak ekonominin dümenine oturur oturmaz ücret zamlarının enflasyonu arttırdığını söylemeye başladı. Tam da bu bahaneyle, "enflasyonla mücadele" adı altında 2024'ten itibaren asgari ücrete yılda sadece bir kere zam yapılması kararlaştırıldı. İşçilerin hayat pahalılığıyla nasıl baş edeceğini umursanmadı. "Başkasının parasıyla zenginlik olmaz" denilerek işçi ve emekçilerin kredi çekmesine ve kredi kartı harcamalarına sınırlama getirileceği açıklandı. Ama enflasyonu nasıl azdıracağı umursanmadan "seçmeli kredi" adı altında şirketlere bol keseden krediler aktarıldı. Enflasyonu yükselteceği açık olduğu halde Kur Korumalı Mevduatta oluşan kur farkının yükü Hazedden Merkez Bankasına devredildi, Merkez Bankasının kur farkını kapatmak için para basmasının önü açıldı.

2023'te yapılan buna benzer düzenlemeleri, çıkarılan torba yasaları, alınan kararları hatırlayalım. Mesela 2024'te devletin vergi gelirlerinin yüzde 70 oranında arttırılması kararlaştırıldı. Peki, bu vergiler kimlerden toplanacak? 2023 Temmuzunda zaten KDV, ÖTV, MTV gibi vergiler arttırılmıştı. Ama geçtiğimiz günlerde bizzat

Mehmet Şimşek "vergiyi tabana yaymak için hummalı bir çalışma" içinde olduklarını anlattı. Vergi soygununu büyüteceklerini açık açık söyledi. Gelin görün ki işçi ve emekçileri vergi adı altında soymak için hummalı biçimde yeni yollar arayanlar, sıra sermaye sınıfına gelince tam tersini yapıyorlar. 2024'te kurumlardan yani şirketlerden toplanması gereken 2 trilyon 210 milyar liradan vazgeçtiklerini mutlulukla açıklıyorlar. Bunun için bir kez daha

Bu yıkım tablosunun müsebbibi olan siyasi iktidar hiç de endişeli görünmüyor. Hatta her fırsatta, yakında işlerin yoluna gireceğini tekrarlamaktan geri durmuyor. Peki, bu rahatlığın kaynağında ne var? Lafı dolandırmadan söyleyelim: Birincisi ekonomik yıkımın bedelini işçi ve emekçilere ödetmek üzere tüm planlarını yaptılar ve çoktan uygulamaya başladılar. İkincisi ve daha önemlisi yapay temellerde bölünüp parçalanmış, örgütsüz, dağınık ve dolayısıyla güçsüz durumdaki işçi ve emekçilerden planlarına engel teşkil edecek güçlü bir itiraz gelmeyeceğine inanıyorlar. Gelebilecek her türlü itirazı da bastırabileceklerinden eminler.

indirim, muafiyet ve istisna gibi gerekçeler uyduruyorlar.

Örnekleri çoğaltmak mümkün: 2024 için hazırlanan bütçede sağlık, eğitim, sağlıklı ve güvenli barınma gibi temel hizmetlere kaynak aktarılmazken tüm kaynaklar sermayeye aktarılıyor. Afet riski taşıyan alanların dönüştürülmesi bahanesiyle çıkarılan kanun hükmünde kararnameyle sermayeye yeni rant ve zenginleşme kaynakları yaratılıyor. Yerleşim alanlarının “rezerv alan” ilan edilmesini öngören bu kararnameyle, itiraz hakkı ve denetim olmadan bölgede oturanların konutlarını en geç 90 gün içinde terk etmesi zorunlu kınıyor...

Ekonomik yıkımın ağır faturası işçi ve emekçiler olarak canımızı yakıyor ve daha da yakacak. Böyle bir durumda işçi ve emekçilerin itirazlarını yükseltmemesi, sorunlarına çıkış yolu aramaması düşünülemez. Nitekim Türkiye'nin dört bir yanında işçiler hakları için harekete geçiyor, mücadeleye giriyor. Fakat iktidar ve sermaye bu konuda da tedbiri elden bırakmıyor, aynı hummalı çabayı işçilerin saldırılar karşısında ayağa dikilmesini, haklarını aramasını engellemek için de ortaya koyuyor. Haklarını arayan işçilere, emekçilere, gençlere, muhalif kesimlere dört koldan saldırıyor, her türlü itirazı şiddetle bastırıyor.

Mesela Agrobay Seracılık işçileri, yıllarca kölelik koşullarında çalıştırıldılar. Sendikalı oldukları için tazminatsız olarak işten atıldılar. Bu haksızlığı protesto ettiklerinde jandarma saldırısına uğradılar. Kadın işçiler sürüklenerek gözaltına alındı. Mahkeme sendika başkanına işyerinin 500 metre yakınına yaklaşmama cezası verdi. Özak Tekstil işçileri, sendika seçme hakkını kullandıkları için işten atıldılar. Onlar da durumu protesto etmek istediler, Valiliğin eylem ve etkinlik yasaklama kararıyla, jandarma saldırısıyla, tem-

silcilerinin gözaltına alınmasıyla karşı karşıya kaldılar. Söylemez Kauçuk işçileri sendikaya üye oldular ama patron, bu konuda hüküm verme yetkisi olmayan bir mahkemeye işkolu itirazında bulundu, hiçbir yaptırımla karşılaşmadı. Akbelen'de ağaçların kesilmesini, ormanın yok edilmesini engellemeye çalışan köylüler, Dokuz Eylül Üniversitesinde yemekhane zamlarını protesto eden öğrenciler gözaltına alındı. Avukat Can Atalay örneğinde şahit olduğumuz gibi işçilerin, emekçilerin, iş cinayetlerinde katledilen işçilerin ailelerinin, depremzedelerin hakları için mücadele edenler hapsilere atıldı. Depremin yıktığı Hatay halkının milletvekili seçtiği Atalay, yasalara aykırı biçimde içeride tutuluyor, emekçilerin iradesi yok sayılıyor...

Sermaye sahiplerinin, iktidarın, yargının, kolluk kuvvetlerinin, medyanın, iktidarın uzantısı haline gelmiş uzlaşmacı, bürokrat sendikacıların bir arada hareket ettiği, işçilerin sesini boğmaya odaklandığı bu örnekler Türkiye'yi yöneten rejimin işçi ve emekçi düşmanlığının, hak mücadelesine bakışının özetidir. Çok açık ki bu iktidar sadece sermayenin talep ve arzularını, sadece kendi çıkarlarını gözetmektedir.

2024'ü zorlu koşullarda karşıyoruz. Fakat koşulların zorlu olması değişmeyecekleri anlamına gelmez. Önemli olan bu durumu normal görüp sineye çekmeyi reddetmek, değiştirmek için irade göstermektir. Öncelikle **ekonomik yıkımın bedelinin emekçilere ödetilmesine razı olmadığımızı, yapay ayrımları bir kenara bırakıp birleşebileceğimizi, birimize yapılanı hepimize yapılmış kabul edeceğimizi göstermemiz gerekir.** Yapay ayrımlara prim vermeden ortak taleplerimiz etrafında birleşmemiz gerekir. İşçiler olarak işyerimizde, sendikamızda, mücadele örgütlerimizde, mücadele alanlarında birbirimize, ortak taleplerimize sahip çıkalım, sermayenin ve iktidarın saldırılarına birlikte karşı duralım. ■

2024'ü zorlu koşullarda karşıyoruz. Fakat koşulların zorlu olması değişmeyecekleri anlamına gelmez. Önemli olan bu durumu normal görüp sineye çekmeyi reddetmek, değiştirmek için irade göstermektir. Öncelikle ekonomik yıkımın bedelinin emekçilere ödetilmesine razı olmadığımızı, yapay ayrımları bir kenara bırakıp birleşebileceğimizi, birimize yapılanı hepimize yapılmış kabul edeceğimizi göstermemiz gerekir. Yapay ayrımlara prim vermeden ortak taleplerimiz etrafında birleşmemiz gerekir. İşçiler olarak işyerimizde, sendikamızda, mücadele örgütlerimizde, mücadele alanlarında birbirimize, ortak taleplerimize sahip çıkalım, sermayenin ve iktidarın saldırılarına birlikte karşı duralım.

Sermayenin Planları Hazır, Peki İşçi Sınıfınıninki?

Eylül ayında 2024-2026 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. Ekim ayında da 2024 yılı merkezi bütçesi Meclise geldi. OVP de bütçe de biz işçileri çok yakından ilgilendiriyor. Çünkü her ikisi de çalışma ve yaşam koşullarımızı, çocuklarımızın geleceğini, sağlığımızı kısacası hayatımızı belirleyen planları ve kararları içeriyor. OVP’de yer alan hedefler adım adım hayata geçirilirken hazırlanan bütçede kimden ne kadar vergi alınacağı, kime harcanacağı kalem kalem belirlenmiş.

Buna göre bütçe gelirlerinin yüzde 90’ı vergilerden sağlanacak. Vergilerin yüzde 69’unu ise KDV, ÖTV gibi dolaylı vergiler oluşturacak. **Bizden toplamayı düşünükleri miktar 2023’te topladıkları verginin yüzde 70’inden fazla...** 2024’te tüketim ya da ülke nüfusu yüzde 70 oranında artmayacağına göre bu kadar vergi geliri nasıl elde edilecek? Demek ki ya işgiden ipliğe her şeye zam gelmeye devam edecek ya yeni vergiler getirilecek ya da vergi oranları arttırılacak. Sonuçta vergi soygunuyla işçilerin yükü daha da ağırlaştırılacak. Ama sıra sermayeye geldiğinde durum değişiyor. Ödemeleri gereken 2 trilyon liralık vergi “vergi indirimi, muafiyeti, istisnası” adı altında patronlardan alınmayacak. Görüldüğü gibi 2024 yılının bütçesine göre iktidarın planı işçi ve emekçileri kaz gibi yolmak, sermayeye bol bol kaynak aktarmak.

İzlediğimiz iktidar yandaşı televizyon kanalları, okuduğumuz gazeteler gerçekleri gizliyor, iktidarın ve sermayenin gerçek niyetlerini anlatmıyorlar. Mesela Milli Eğitim Bakanlığına 1 trilyon lira, Sağlık Bakanlığına 732 milyar lira ödenek ayrılmış. Medyada “bütçede aslan payı eğitim ve sağlığa” diye haberler yapılıyor. Ama aslında milyonlarca insan aldatılıyor. Çünkü Sağlık Bakanlığının bütçesinden sağlık çalışanlarının ücret ödemeleri gibi temel giderler çıkarıldığında kalan bütçe çok küçük. Bunun da 83 milyar lirası şehir hastanelerini işleten şirketlere kira ve hizmet bedeli olarak ödenecek. Buna karşılık mesela koruyucu sağlık hizmetlerine ayrılan pay sağlığı korumaya yetecek bir miktar değil. Oysa bu alana daha fazla ödenek ayrılrsa rahim ağzı kanserinden korunmak için yapılan HPV aşısı ya da grip aşısı ücretsiz olabilir. Emekçiler bebekleri ve çocukları için gerekli olan aşıla-

ra sorunsuz ulaşabilir. Öte yandan 19 milyon öğrencinin eğitim gördüğü, 1 milyondan fazla öğretmenin devlet okullarında istihdam edildiği bir ülkede MEB’e ayrılan 1 trilyon liranın yetersiz olduğu açık değil mi? Demek ki önümüzdeki yıl da “ödenek yok” denilerek okulların temizlik, kırtasiye gibi harcamaları emekçilerden alınacak, çocuklarımıza bir öğün ücretsiz yemek sağlanmayacak. İşçi ve emekçilerden esirgenen hizmetler sadece eğitim ve sağlıkla sınırlı değil. Yurt asansörlerinden soframıza gelen gıdanın denetlenmesine ya da orman yangınlarına müdahale araçlarına kadar pek çok hizmet için yeterince kaynak ayrılmayacak.

Benzer şekilde OVP’de de biz işçileri ciddi saldırılar bekliyor. Örneğin **esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi adı altında kıdem tazminatı hakkımızın gasp edilmesi hedefleniyor.** İşsizlik Sigortası Fonunun daha büyük bir kısmının istihdamı teşvik bahanesiyle patronlar için kullanılması planlanıyor. Maden şirketlerinin ormanları talan etmesinin, köylülerin yaşam alanlarını gasp etmesinin önündeki bütün yasal engelleri kaldıracak yönetmelikler hazırlanıyor.

Çok açık ki sermaye sınıfı ve iktidar planını, hazırlığını yapmış. **Bu plan tüm kaynakları kendilerine akıtmak, sermayeyi daha fazla büyütmek, ekonomik yıkımın faturasını işçi sınıfına kesmektir.** Karşılarında örgütlü bir işçi sınıfı olmasının verdiği rahatlıkla köpeksiz köyde değneksiz geziyorlar. Bizim ne istediğimizi soran da umursayan da yok! Peki biz işçiler olarak gelecek saldırılara, hak gasplarına karşı nasıl bir çıkış yolu planlıyoruz? Karşımızda iktidarıyla, sermayesiyle örgütlü bir güç varken kendi sınıf örgütlerimizde, sendikalarımızda örgütlenmeden saldırılara karşı koyabilir miyiz?

Bu soruların cevabı bellidir. O halde **işçiler olarak planımız işyerlerinden başlayarak örgütlenmek, geçmişin mücadele deneyimlerini öğrenmek, sendikalarımıza sahip çıkarak onları gerçek birer mücadele örgütü haline getirmektir.** Ekonomik ve siyasal haklarımızın takipçisi olmaktır. ÜİD-DER’in **“Sermayenin ve İktidarın Saldırılarına Birlikte Karşı Duralım”** çağrısına güç vermektir. Çıkış yolumuz budur. ■

Hak ve Adalet Mücadelesine Vurulan Kelepçeler Nasıl Sökülür?

■ İstanbul/Sancaktepe'den bir işçi

Çalıştığımız fabrikalarda türlü haksızlıklarla karşılaşırız. Ücretlerimizi yükseltmek, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmasını sağlamak, çalışma koşullarını iyileştirmek, sendikalaşmak ya da sendika seçme hakkımızı kullanmak için mücadele ediyoruz. Bu haklı ve meşru mücadeleleri verirken patronların saldırılarıyla, polis ve jandarmanın engellemeleriyle karşılaşırız. Tazminatsız işten atılıyor, eylem yapmamız, sesimizi duyurmamız engelleniyor. **Çoğu işçi kardeşimiz "biz hakkımızı arıyoruz, neden baskı görüyor, engelleniyor?" diye soruyor, gördüğü muamelenin adaletsiz olduğunu düşünüyor haklı olarak. Adalet aramak için iş mahkemelerine başvuran işçiler, haklılıklarının davaların sonucunu belirlemeye yetmediğini görüyorlar.**

Benzer durumlar iş cinayeti davalarında da yaşanıyor. 2012 yılında set işçisi Selin Erdem'in iş cinayetinde hayatını kaybetmesinin ardından adalet arayan annesi "adalet saraya girmiş, halk ona ulaşamıyor" diyerek isyan etmişti. O zamandan bugüne her yıl yüzlerce işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmeye devam ederken adalet giderek daha fazla ulaşılmaz oldu emekçiler için. Hatırlayalım; Soma, Ermenek, Amasra madenlerinde, Sakarya Hendek'teki havai fişek fabrikasında, Torun Center inşaatında işçi katliamları gerçekleşti. Hayatını kaybeden yüzlerce işçinin annesi, babası, eşi, çocuğu, kardeşi adalet talebiyle mahkemelere gitti, patronların cezasızlıkla ödüllendirilmesine isyan etti.

Peki neden böyle oluyor? Biz işçiler, emekçiler neden adalete ulaşamıyoruz? Öncelikle bilelim ki kapitalizm denen bozuk düzende gerçek adalete yer yoktur. Yasalar egemen sınıf olan patronların çıkarlarına göre yapılır. Egemen sınıfın çıkarlarıyla işçi sınıfının çıkarları taban tabana zıttır. Bu nedenle geçmişten günümüze işçi sınıfı örgütlenerek hak arayışına girmiş, işçilerin lehine yasalar da hayata geçirilmiştir. Bunlar işçi sınıfının çeşitli demokratik ve sendikal hakları olarak bugünlere gelmiştir. Bugünse sermaye sınıfı ve siyasi iktidarlar dünyanın her yerinde işçi sınıfının kazanılmış haklarını geri almaya, daha baskıcı ve otoriter yasaları hayata geçirmeye çalışıyorlar.

İşçi sınıfı olarak ne kadar örgütlü olursak, birlik ve da-

yanışmamızı ne kadar sağlayabilirsek haklarımızı o kadar koruyup geliştirebiliriz. Eğer birliğimizi sağlayamazsak saldırılara karşı koyamayız. Bırakalım yeni haklar elde etmeyi, elimizdekini bile koruyamayız. Türkiye'de olan da işte budur. Örgütsüzlüğümüzü fırsat bilen sermaye sınıfı ve siyasi iktidar, kazanılmış haklarımıza saldırıyor, kâğıt üzerinde var görünen haklarımızı da rahatlıkla çiğniyor. İşçi sınıfı olarak bölünmüş, yapay temellerde kutuplaşma tuzağına düştüğümüz için birimize yapılanın hepimize yapıldığını göremiyoruz. **Bir yerde hak gaspı varsa bunun bizi ne kadar yakından ilgilendirdiğini fark edemediğimiz, kendimize bağlantısını kuramadığımız için tepkisiz kalıyoruz.** Böyle olunca da nasıl ki suyu yavaş yavaş ısıtılan kurbağa haşlandığını fark edemiyorsa biz de iktidarın nasıl baskıcı bir rejim haline geldiğini, mücadeleyle elde ettiğimiz haklarımızı elimizden alarak adaletin kırıntısını da ezdiğini fark edemiyoruz.

Mesela, işçilerin, emekçilerin haklarını savunduğu için hapiste tutulan Avukat Can Atalay'ın, 14 Mayıs seçimlerinde TİP milletvekili olarak seçildikten sonra anayasaya göre serbest bırakılması gerekiyordu. Ama milletvekilliği gasp edildi, Hataylı emekçilerin iradesi yok sayıldı. Atalay, Soma madenci katliamı başta olmak üzere pek çok iş cinayeti davasının avukatlığını üstlenmiş, işçi katliamlarının hesabının sorulması ve yeni katliamların engellenmesi için mücadele etmişti. Atalay hakkında verilen kararın sendikalaşan işçilerin işten atılmasıyla, direnişe çıkan işçilerin polis ve jandarmanın saldırısına maruz kalmasıyla, iş mahkemelerinde hakkını arayan işçilerin aleyhine kararlar çıkmasıyla, iş cinayeti davalarında patronların cezasızlıkla ödüllendirilmesiyle bağı vardır. Bu nedenle Can Atalay'a vurulan kelepçe aynı zamanda işçilerin hak ve adalet mücadelesine vurulmuştur.

Toplumun çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçiler olarak hakkımızı aradığımızda adalet bulmak istiyorsak, iş cinayetlerinde ölmek istemiyorsak, çalışma koşullarımızın iyileştirilmesini istiyorsak **hak ve adalet aramanın, mücadelenin önüne konulmak istenen engellere birlikte karşı çıkalım.** Siyasal, sendikal baskılara, hak gasplarına karşı duralım. ■

Yeni Asgari Ücret Eski Tiyatro

■ İstanbul/Avcılar'dan bir işçi

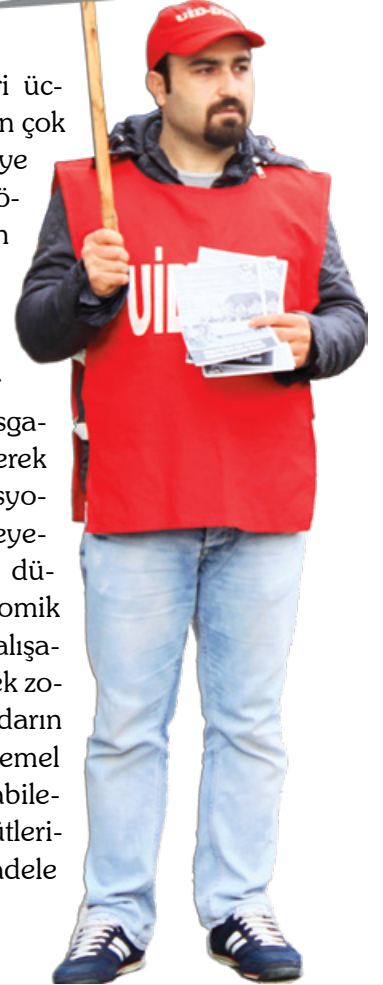
İşyerinde, serviste, çay molasında, misafirlikte laf dönüyor dolaşiyor asgari ücrete ne kadar zam yapılacağına geliyor. Herkes zam tahminine göre hesap yapmaya başladı bile. Okul yıllarında “hocam bu matematik benim hayatta ne işime yarayacak?” diye sorardık, işçilik hayatı hepimize matematiğin, hesap bilmenin önemini öğretti ama hesap bilsek de işin içinden çıkamıyoruz. Geçinmek her geçen gün daha fazla zorlaşıyor.

İktidar ve patronlar her sene asgari ücrete büyük zam yaptık diye övünüyorlar. İşçileri kandırmaya çalışıyorlar. Fakat ücretimizdeki sayısal artış tek başına ölçüt değil. Asıl olarak alım gücümüzdeki değişime bakmamız gerekir. Alım gücümüz düşüyor mu yükseliyor mu? Temmuz ayında, enflasyona ezdirilmediği hatta sözde refah payı da verildiği söylenen asgari ücret 11 bin 402 lira olarak belirlendi. Bununla birlikte faturalardan akaryakıtta, gıdadan giyime kısacası her şeye zam yağmaya devam etti. Sendikaların araştırmalarına göre gıda enflasyonu yüzde 113 oldu. TÜİK resmi verilerine göre bile son dört aylık enflasyon yüzde 30'a yaklaştı. Yani Temmuz ayında belirlenen asgari ücretin alım gücü bugüne kadar 3'te 1 oranında eridi.

Sadece asgari ücret değil, sendikalı işyerlerinde yapılan toplu sözleşmelerle belirlenen işçi ücretleri de eridi, alım gücü düştü. Bugün

Türkiye'de işçilerin yüzde 65'i asgari ücret civarında ücretle çalışıyor. Açlık sınırının altında olan asgari ücret ortalama işçi ücreti haline geliyor. Siyasi iktidarın izlediği politikalar sonucunda işçiler asgari ücrette, yani açlık ve yoksulluk sınırının çok altında bir ücrette eşitlenmiş, Türkiye adeta asgari ücretliler ülkesine dönüşmüş durumda! Durum buyken ve enflasyon bu kadar yüksekken iktidar asgari ücrete senede sadece bir kere zam yapacağını açıkladı.

Asgari ücreti belirlerken her sene olduğu gibi bu sene de “asgari ücrete büyük zam yaptık” diyerek bizi aldatmaya çalışacaklar. Enflasyonu düşürecekleri yalanlarını söyleyecekler. Gerçekteyse ücretlerimizi düşürerek, vergileri arttırarak ekonomik yıkımın bedelini bize ödemeye çalışacaklar. Bu saldırıların önünü kesmek zorundayız. Patronlar sınıfının ve iktidarın saldırılarına birlikte karşı duralım, temel ihtiyaçlarımızı gerçekten karşılayabilecek bir ücret için kendi sınıf örgütlerimizde bir araya gelelim ve mücadele edelim. ■

Bir Değil, İki Değil, Üç Değil!

■ Kocaeli/Gebze'den bir işçi

Geçtiğimiz haftalarda Aydın KYK yurdunda asansör 7. kattan zemine çakıldı ve Zeren Ertaş adlı öğrenci hayatını kaybetti. Daha bu üzücü olayın şokunu yaşarken dört bir yandan asansör kazası haberleri gelmeye başladı. Ankara Çubuk'ta, Muş'ta, Rize'de, Çanakkale'de, Ordu'da, Çorum'da yurtlardaki asansörlerin düştüğünü, öğrencilerin yaralandığını öğrendik. Haliyle hepimiz, “ne oluyor böyle, neden önlem alınmıyor?” diye sormadan edemedik. Sonuçta o asansörleri evlatlarımız, gençlerimiz kullanıyor ve “kazalar” bir değil, iki değil, üç değil... Bir “kaza” bu kadar sık tekrarlanıyorsa buna artık kaza demek mümkün olabilir mi?

Haklı olarak hepimiz şöyle düşünüyoruz: “Yurtlardaki asansörlerin denetlenmesi, bakımlarının yapılması ne kadar zor olabilir ki? Zaten yasal olarak da denetlenmesi, bakımının düzenli olarak yapılması gerekmiyor mu?” Bu

soruların yanıtını aradığımızda meselenin teknik olmadığını bir zihniyet sorunu olduğunu görüyoruz. İşçilerin, işçi çocuklarının hayatı egemenlerin umurunda bile değil. Eğer o asansörleri bizim gibi işçilerin çocukları değil de patronların, bürokratların çocukları kullansaydı hiçbir risk alınmaz, bakım ve onarım işlemleri düzenli olarak yapılırdı. Ama yetkililer emekçi çocuklarının kaldığı yurtlarda bu işler için ödenek ayırmaya ihtiyaç bile duymuyor.

Yakın zamanda yaşadığımız depremlerde de aynı durumla karşılaşmadık mı? 6 Şubat depremlerinde resmi rakamlara göre 50 binden fazla insanımız öldü. Bu depremden aylar, yıllar önce uzmanlar önlem alınması için uyarı yaptı ama sorumlular bu uyarıları dikkate almadı. 6 Şubat depremlerinden önce Düzce'de, İzmir'de, Elazığ'da, Van'da depremler meydana geldi. Eğer uyarılar dikkate alınıp, ciddi önlemler alınsaydı onca insanımız şimdi hayatta olurdu. Göz göre göre gelen depremlerde

“Fedakârlık” Neden Hep Bize Düşer?

■ İstanbul/Kartal’dan bir işçi

Patronlara sorarsanız, fabrika, işyeri kurmalarının, üretim yapmalarının nedeni istihdam sağlamak, işçilerin aç kalmaması, ekmek yiyebilmesi. Sahip oldukları paralarla yiyip içmek, gezmek varken sermayeleriyle fabrika kurup, topluma yararlı bir iş yapıyorlarmış! Bu nedenle fabrikada çalışan işçilerin de fedakârlıkta bulunması, işyerinin bacalarının tütmesi için var gücüyle çalışması gerekiyormuş! Oysa hiçbir patron büyük kârlar elde etmeyeceği alanlara yatırım yapmıyor. Hiçbir patron kâr etmiyorsa işçi çalıştırmıyor. Hiçbir patron kârlarını büyütme amacıyla işçi ücretlerini düşürmekten vazgeçmiyor.

Çalıştığım fabrikada önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da her türlü fedakârlıkta bulduk. Enflasyon karşısında eriyen ücretlerimize ek zam talebimiz, “ben de zor durumdayım” diyen patron tarafından reddedildi. Üretim ve iş yükümüz arttığı için yeni işçi alınmasını talep ettiğimizde “şimdi fedakârlık zamanı” denilerek, dişimizi sıkmamız istendi. Düşünümüz, cenazemiz olduğunda bizden yine fedakârlık yapmamız istendi. Yazın sıcaklığında havalandırmanın, kışın soğukunda ısıtıcıların yetersiz olduğunu, sağlığımızı kaybettiğimizi söyledik. “Siz de mükemmel iş

ortamı istiyorsunuz. Sıkı giyinin, sağlığınıza dikkat edin” denilerek yine fedakârlıkta bulunmamız, kendi kendimize önlemler almamız istendi. “Fabrikadaki kaygan zeminde sürekli düşüp sakatlanıyoruz, önlem alınmasını istiyoruz” dediğimizdeyse patron “kaymaz tabanlı ayakkabı veriyorum, dikkatli olursanız kayıp düşmezsiniz” diyerek çalışmaya devam etmemizi istedi.

Fark ettik ki patron için fedakârlık etmemizin sonu gelmiyor. Tüm taleplerimiz patrona fazladan maliyet olarak görünüyor, sabırlı olmamız, beklememiz ve fedakârlık göstermemiz isteniyor. Sağlığımızdan, vaktimizden, paramızdan olmamız açgözlü patronlara yetmiyor. Hep daha fazla fedakârlık göstermemiz isteniyor. Kendileri ise hiçbir fedakârlıkta bulunmuyorlar. Bizim ekmek yememiz için fabrika açtığını söyleyen patron kursağımızdaki lokmayı çalarak yeni bir fabrika açtı. “Fedakârlık göstermeniz lazım” diye diye sermayesine sermaye kattı. Patronların fedakârlık dedikleri şey, sömürüye razı olmamız, sesimizi çıkarmadan üç kuruşa kölece çalışmamız. Gelin patronların pervasızlığına karşı esas fedakârlığı kendimiz için yapalım. Zamanımızı, enerjimizi patronlar karşısında örgütlenmek için kullanalım. ■

evleri başlarına yıkılanlar yine işçi ve emekçiler oldu. Burada da felaketler bir değil, iki değil, üç değil! Ama egemenler “kader” deyip işin içinden sıyrılıyorlar.

Aynı sorumsuzluğu işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında da görüyoruz. 301 işçinin katledildiği Soma’daki maden faciasından bu yana iş cinayetleri durmadı. Ermenek, Sirt, Bartın, Sakarya, Amasra ve daha pek çok yerde hepimizi üzüntüye ve öfkeye boğan iş cinayetleri yaşandı. Bir değil, iki değil, üç değil, pek çok toplu katliam yaşandı. Her seferinde işçilerin sorunları fark edip önlem alınmasını istediği fakat patronların önlem almak yerine üretim baskısını arttırdığı, işçileri bile bile ölüme yolladığı ortaya çıktı. Zonguldak’ta bir göçmen işçinin katledilmesinin ardından bir gecede 50 madenin girişini patlatan yöneticiler bu madenlere “kaçak” diyerek iş cinayetlerine göz yummaya devam ediyor.

Her alanda sonu gelmez ihmal, yetersizlik, vurdumduymazlık örneklerine tanık oluyoruz, bu zihniyetin bedelini biz ödüyoruz. Bu düzende işçilerin, öğrencilerin,

kadınların, emekçilerin hayatı önemsenmiyor. İş cinayetleri, depremler, seller kader denilerek kanıksatılmaya çalışılıyor. Denetim yapılmasını, önlem alınmasını, sorumluların yargılanmasını istemek suçmuş gibi gösteriliyor. Üst üste gelen bu kazaların, sellerin, depremlerin acısını biz çekiyoruz. Belki bugün bizim başımıza gelmedi ama ya yarın, ya sonraki gün? İktidar sahipleri ve patronlar her seferinde “olay unutulur gider, yaşananların hesabını kimse sormaz” diye düşünüyor. Bu felaketleri fırsata dönüştürmeye çalışıyor. Eğer iş başa düştü diyerek harekete geçebilseydik, başımıza gelen bu kötülüklerin hesabını sorabilseydik ikincisi, üçüncüsü yaşanmazdı. Suçluların cezalandırılmasını, sorumluların hesap vermesini sağlayabilseydik vurdumduymazlık bu denli büyümeydi. Toplumum umursamayan, bütün imkânlarını sermayeye akıtan bu düzende can güvenliğimizin olmadığı açık değil mi? Bu umursamazlığın hesabını bir değil, iki değil, üç değil, tüm işçiler olarak birlikte mücadele ederek soralım. ■

İşçiler Yoksulluğa, Sendika Düşmanlığına,

Bangladeş'te tekstil işçileri düşük ücretlere karşı ayakta

Dünyanın ikinci büyük tekstil üreticisi olan Bangladeş'te greve çıkan tekstil işçilerinin eylemleri devam ediyor. Gap, Walmart, H&M, Zara, Inditex, Bestseller, Levi's, Marks&Spencer gibi firmalara üretim yapan, ağırlıklı olarak Dakka ve Gazipur sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren 300'den fazla fabrikada on binlerce tekstil işçisi patronların dayattığı düşük zamma karşı Ekimin son haftasından bu yana grevdeler, meydanlardalar. Protesto gösterilerini engellemek için meydanlarda, işçi mahallelerinde terör estiren polis 2 işçiyi katletti, pek çok işçiyi yaraladı.

Enflasyon karşısında alım güçlerinin iyiden iyiye düştüğünü, ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, aç kaldıklarını söyleyen işçiler 2018 yılından beri yaklaşık 74 dolar olan ücretlerinin 208 dolara yükseltilmesini talep ediyorlar. Patronlarsa Covid-19 pandemisi, Ukrayna'da ve Gazze'deki savaşlar, düşen siparişler nedeniyle ekonominin krizde olduğunu ileri sürüyorlar. İşçileri kademelere bölüyor, 115 doların üzerinde ücret vermeyi reddediyorlar.

26 Kasım'da hükümet %56 oranında zamla ücretleri 12 bin 500 taka olarak belirledi. 23 bin taka talep eden işçiler ertesi gün, Ashulia, Savar ve Gazipur'daki çeşitli sanayi bölgelerinde sokaklara çıktılar. Polis ile hazır giyim işçileri arasında çıkan yoğun çatışmalarda en az iki kişi öldü, 40 kişi yaralandı. 11 bin işçi protestolara katıldıkları için para cezasına çarptırıldı, binlercesi "kanun ve düzeni bozmak" gerekçesiyle mahkemeye verildi, çok sayıda sendika lideri tutuklandı. Fakat Bangladeşli işçiler mücadelelerini kararlılıkla sürdürüyorlar.

Amazon işçilerinin dünya çapında "Kara Cuma" grevi!

Amazon işçileri, teknoloji devi şirketin 30 yıllık tarihinde en büyük greve imza attılar. Tüm dünyada alışverişin en yoğun olduğu Kara Cuma'da (Black Friday) 30'dan fazla ülkede greve çıktılar. Amazon işçilerinin uluslararası mücadelesini örgütleyen "Make Amazon Pay/Amazon'a ödet!" adlı kampanya grubunun ilan ettiği uluslararası eylem gününde, onlarca ülkede depo ve tedarik merkezlerinde grevler ve eylemler gerçekleştirildi.

İşçiler sendikalaşmayı engelleyen, ağır çalışma koşullarını ve düşük ücretleri dayatan Amazon'a karşı dünyanın dört bir yanında ortak taleplerle mücadele ediyor. ABD'de kazanılan ilk sendikal zaferin ardından diğer ülkelerdeki Amazon işçileri de uluslararası dayanışma ruhuyla sendikal mücadeleyi büyütüyor. Grev günü, İngiltere'nin Coventry bölgesinde bin işçi greve çıkarak, Amazon deposu önünde coşkulu bir eylem düzenledi. İtalya, Almanya ve ABD'den de grevci işçilerin katıldığı grev meydanındaki eylemde uluslararası dayanışmaya vurgu yapıldı.

ABD'den İngiltere'ye Fransa'dan Hindistan'a 30'dan fazla ülkede greve çıkan Amazon işçileri sendikalarının tanınmasını, kötü çalışma koşullarının düzeltilmesini, ücretlerinin artırılmasını talep ediyorlar. Sözde indirimlerle küresel çapta milyarlarca dolarlık ticaretin yapıldığı, internet alışverişinin zirveye çıktığı "Kara Cuma"yı küresel eylem gününe çeviren Amazon işçileri Kara Cuma indirimlerinin sürdüğü günler boyunca grevlerine ve eylemlerine devam edecek.

Eşitsizliğe, Savaşa Karşı Mücadele Ediyor!

Çekya'da tarihi grev

Doğu Avrupa ülkesi Çekya'da kamu ve özel sektör işçileri tarihi bir greve imza attılar. Sağlık, sosyal hizmet, eğitim, otomotiv, metal, gıda, enerji, ulaşım ve daha birçok sektörden yaklaşık 1 milyon işçi 27 Kasım'da grev gerçekleştirdi. Başkent Prag'da protesto gösterisi yapan grevci işçiler yüksek enflasyona, düşük ücretlere, kemer sıkma politikalarına, emeklilik hakkının gasp edilmesine, fahiş enerji fiyatlarına karşı tepkilerini dile getirdiler, taleplerini haykırdılar.

Ülkedeki okulların yüzde 70'inde eğitim durdu. Eğitim emekçileri hükümetin eğitime daha fazla bütçe ayırmasını talep ettiler. Hükümetin, ücretini ödemediği ders saatini düşürme politikasına tepki gösterdiler. Greve çıkan sağlık çalışanları da ücretlerinin erimesine ve kamu sektörü işçilerinin maaşlarının dondurulmasına tepkilerini dile getirdiler. Ülkenin en büyük fabrikalarından olan Skoda Otomotiv'in tüm tesislerinde işçiler iş bırakarak hükümetin kemer sıkma politikalarını protesto ettiler.

Almanya'da kamu işçilerinin uyarı grevleri devam ediyor

Almanya'nın Berlin, Hamburg ve Bremen şehirleri başta olmak üzere birçok şehirde binlerce kamu emekçisi greve çıktı. Okullarda, kreşlerde, üniversitelerde, hastanelerde ve kamu dairelerinde iş durduran işçiler uyarı grevleriyle hükümeti taleplerini kabul etmeye çağırıyor. Nisan ayından bu yana devam eden ve yaklaşık 1 milyon 100 bin kamu işçisini ilgilendiren toplu sözleşme görüşmelerinin iki turunda da talepleri görmezden gelinen işçiler uyarı grevleriyle mücadeleyi yükseltiyorlar.

Birleşik Hizmet Sektörü Sendikası Ver.di öncülüğün-

deki sendikaların çağrısıyla grev kararı alan kamu emekçileri yüzde 10,5 zam veya en az 500 avro artış talep ediyorlar. Ayrıca talepler arasında Bremen, Hamburg ve Berlin şehirlerinde çalışan işçiler için 300 avroluk ek şehir ödeneği yer alıyor. 22 Kasım'da başlayan uyarı grevlerine Berlin'de 10 binden fazla işçi, Hamburg'da 7 binden fazla işçi katıldı. İşçiler grevin yanı sıra, çeşitli şehirlerde ve işyeri önlerinde miting ve yürüyüşler düzenleyerek taleplerini haykırdı.

Dünya işçileri Filistin halkıyla dayanışmayı büyütüyor!

Haftalardır dünya meydanları emperyalist savaş karşıtı sloganlarla inliyor. Filistin halkının yanında saf tutan işçiler aynı zamanda dayanışma grevleri örgütleyerek mücadeleyi büyütüyorlar. Saldırıların 47. gününde 6 gün süreyle "insani ara" ilan edildi ancak işçi ve emekçiler dayanışma eylemlerine ara vermediler. "Kalıcı ateşkes" talebiyle meydanlara çıktılar. 25 Kasım'da İngiltere'nin başkenti Londra'da 300 binden fazla işçi ve emekçi "Savaşı durdurun", "Filistin için adalet sağlanana kadar durmayacağız" diyerek yine meydanlarda yerini aldı. Avusturya'da ise onbinler "Filistin için Barış" mitinginde buluştu. Fransa, Hollanda, Almanya, Filipinler, Hırvatistan, ABD, Kanada, İran, Hindistan, Şili, Güney Kore ve daha pek çok ülkede dilleri, inançları farklı binlerce işçi ve emekçi meydanlara çıkarak Filistin halkıyla dayanışmayı büyüttü.

Ayrıca Filistin Halkıyla Uluslararası Dayanışma Günü olan 29 Kasım'da da pek çok ülkede işçiler "Filistin'e Özgürlük", "Dünya İşçileri Filistin'in Yanında!" şiarlarını yükseltti. ■

Değişim Küçük Adımlarımızla Başlar

Emekçi kadınlar olarak kendimiz ve çocuklarımız için kaygılarımızın büyüdüğü günler yaşıyoruz. Geçim derdi, yoksulluk, gelecek kaygısı büyüyor. Dünyamızın dört bir yanında süren savaşlar, büyüyen şiddet, yaşanan acılar canımızı yakıyor. Bunca sorun karşısında pek çoğumuz kendimizi yalnız, çaresiz hissediyoruz. Evlatlarımızı kötülüklerden nasıl koruyacağımızı düşünüp endişeleniyoruz. Elbette endişelenmekte haklıyız. Hangi emekçi kadın bir yaşam kurmaya çalışırken, çocuğunu büyütürken her gününü endişeyle geçirmek ister? Hepimizin hayalidir kaygılardan, acılardan uzak yaşamak, çocuklarımızı güvenle büyütme. **Peki, nasıl oluyor da hepimiz aynı hayali kuruyorken, hayalimiz bize bu kadar uzak görünüyor?** Çünkü milyonlarca insan olarak aslında aynı kaygıları taşıdığımızın, aynı şeyleri istediğimizin, birbirimizin derdine merhem olabileceğimizin farkında değiliz.

Dünyamıza, tarihe, çevremize dikkatle baktığımızda insanların birlik içinde hareket ederek büyük değişimler yaratabildiğini görürüz. Ama bugün ihtiyaç duyduğumuz büyük değişimleri gerçekleştirebileceğimize dair inancımız çok zayıf, hatta yok. Pek çoğumuz böyle gelmiş, böyle gider diye düşünüyoruz. Aynı sorunları yaşayan insanlar olarak birlik içinde hareket edebileceğimizi düşünmüyoruz, birbirimize güvenmiyoruz. Sendikalarımızda, ekonomik, demokratik, siyasal haklarımız için mücadele yürütebileceğimiz örgütlerimizde yan yana olmadığımız için aramızdaki bağlar ve birlikte hareket etme kapasitemiz zayıf. **İşte bu örgütsüzlük durumudur ve sorunlarımıza çözüm bulmamızın önündeki esas engel budur.**

Örgütsüzsek, tek başımızaysak büyük değişimler yaratamayız, bu doğru. Ama bu, tek tek insanlar, emekçi kadınlar olarak her şeyi sineye çekmek zorunda olduğumuz anlamına mı gelir? Her haksızlığa boyun eğeceğimiz, “faydası olmaz” deyip bir yaraya merhem olmaktan geri duracağımız anlamına mı gelir? **Toplum olarak örgütsüz olmamız vicdanımızı susturacağımız, haklılığımıza rağmen duyarlılığımızı, tepkilerimizi bir kenara bırakacağımız, onurumuzu çiğneteceğimiz anlamına mı gelir?** Elbette hayır! Çünkü bizim, emekçi kadınların kendimize, evlatlarımıza, sevdiklerimize, toplumumuza ve dünyaya

karşı sorumluluklarımız var.

Mesela ÜİD-DER’li bir anne çocuğunun gittiği okulda istenen paraya itiraz ettiğinde diğer emekçi kadınların da itiraz ettiğini ve istenen paranın yarı yarıya düşürüldüğünü anlatıyor. Direniş yaşamış bir kadın, katıldığı ÜİD-DER etkinliğinde kendileri işten atılsa da direniş sayesinde işyerlerinde tuvalet sorununun çözüldüğünü anlatıyor. “Biz de daha önceki zamanlarda yürütülen mücadeleler sayesinde 8 saat çalışma gibi haklar elde etmedik mi?” diye hatırlıyor. Kaz Dağlarında, İkizdere’de, Akbelen’de, kâr uğruna doğanın katledilmesini engellemek için mücadele eden emekçi kadınları hatırlayalım. Onlar sorumluluk aldılar ve irade gösterdiler. Ormanlarının talan edilmesini istemeyen genç yaşlı yüzlerce emekçi kadın, “karşımızda devlet var, büyük sermayedarlar var, bizim gücümüz yetmez” demeden ellerinden ne geliyorsa ortaya koydular ve belki de kendilerinin de beklemediği bir etki yarattılar. Demek ki sorunların çözümü yolunda bizim bir adım atmamız, haksızlığa karşı sesimizi çıkarmamız işyerimizdeki, çevremizdeki diğer emekçi kadınlara, işçi kardeşlerimize güç ve cesaret verir.

Biz tepkisiz kalırsak yarınımızı kurtarmamızın imkânı olmaz, kapitalist egemenler başımıza daha çok çoraplar örer. Ama **biz gözümüzü yummazsak, alışmayı, kabul lenmeyi reddedersek, gerçekleri anlatmaktan çekinmezsek bugün tek başımıza olsak bile yarın çoğalırız.** Bugün sorunlarımıza çare bulamasak bile yarın buluruz. Mesela “Sermayenin ve İktidarın Saldırılarına Birlikte Karşı Duralım” diyen ÜİD-DER’in çağrısına güç vererek bizim gibi çözüm arayan emekçi kadınlara ulaşabiliriz. Evlatlarımız için birlikte adımlar atabiliriz. Mesela Filistin halkının katledilmesine karşı meydanlara çıkan emekçi kadınların, gençlerin, işçilerin mücadelesini büyütürsek, yarın bombaların bizim başımıza ya da başka halkların başına yağmasını engelleyebiliriz.

Kendimiz, evlatlarımız, toplumumuz, dünyamız için attığımız küçük adımlar olmadan büyük değişimler gerçekleşmez. **Biz emekçi kadınlar, bize dayatılan yalnızlık, çaresizlik, güçsüzlük bariyerlerini aşalım, bir kurtarıcı beklemeden ilk adımı atanlardan ve değişime emek verenlerden olalım.** ■

İsrail'i, Savaşı, Katliamı Kim Durdurabilir?

■ Tuzla'dan bir işçi

İsrail devleti, 7 Ekimden bu yana çoğu çocuk ve kadın 15 bin Filistinliyi katletti. İnsan düşünmeden edemiyor; **nasıl oluyor da dünyanın gözleri önünde böyle bir katliam, böyle bir soykırım gerçekleşebiliyor?** Ne yazık ki bu sorunun aslında son derece basit olan cevabı yalanlarla, zihin bulandırma teknikleriyle, manipülasyonla örtülüp gizleniyor. Şu söz boşuna söylenmemiş: Savaşta önce gerçekler ölür!

Mesela pek çok işçi ve emekçi savaşın iki din arasında, Yahudilerle Müslümanlar arasında olduğunu düşünüyor, tüm Yahudilere lanet okuyor. Oysa İsraili emekçilerin önemli bir kısmı devletlerinin Filistinlileri katletmesini haklı bulmuyor. “Netanyahu hükümeti bizi temsil etmiyor” diyor, polis şiddetine rağmen savaş karşıtı eylemler yapıyor. Türkiye’de fabrikalarda ter döken, iktidarın politikaları nedeniyle çalışma ve yaşam koşulları günden güne kötüleşen, hatta “bu ülkede yaşanmaz” diyen bazı işçilerse Müslüman olduklarına bakmadan Suriyeliler, Afganlar, Filistinliler hakkında nefret dolu sözler edebiliyor. “Filistinliler topraklarını sattı, başlarına geleni hak ediyorlar” diyebiliyor. ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya’nın Hıristiyan egemenleri İsrail’e koşulsuz destek verirken aynı ülkelerin Hıristiyan emekçileriye savaşın durdurulması talebiyle meydanlara dökülüyor. **Tüm bunlar meselenin Yahudi, Hıristiyan, Müslüman meselesi olmadığını göstermez mi?**

Savaşın 36. gününde 57 üyeli İslam İşbirliği Teşkilatı bir araya geldi. İsrail’in baş düşmanları olan İran ve Suriye de bu zirvede yer aldı. Ama orada da keskin sözlerin, kınama dolu nutukların ötesinde gerçek bir yaptırım kararı çıkmadı. Dahası Türkiye’de siyasi iktidar Filistin’in yanında olduğunu ilan ediyor, İsrail’in Filistinlilere yönelik katliam gerçekleştirdiğini dile getiriyor. Hatta zirvede söz alıp “Zulüm karşısında susanlar da en az zalimler kadar akan kana ortaktır” diyor, ama öte taraftan İsrail’le ticari ilişkilerini kesintisiz sürdürüyor. **Savaşın başladığı 7 Ekimden 27 Kasım’a kadar 335 gemi Türkiye’nin limanlarından İsrail limanlarına 3 milyon tonluk sevkiyat yaptı.** Gemilerle taşınan ürünler arasında silah yapımında kullanılabilecek demir çelik ürünleri de olduğu biliniyor.

Durum böyleyken tepkilerini ortaya koymak isteyen pek çok işçi sunulan tek seçeneğe kanıp “İsraili şirketlere

ait ürünleri boykot etmeliyiz” diyor. Coca Cola içmediğini, Starbucks kafelerinde müşterilere saldırınları haklı bulduğunu, markete gittiğinde ürünlerin nerede üretildiğine baktığını söylüyor. Türkiye’den İsrail’e gemilerle yakıt, metal, hammadde taşındığını, bu akış durdurulmadan kolayla, kahveyle sonuç alınamayacağını duyunca şaşırıp kalıyor. Mesela ünlü Alman otomobil markası Mercedes İsrail’e maddi yardımda bulunduğunu açıkladı. Biz kolayla kahveyle oyalanırken Türkiye’deki iktidar temsilcilerinin, bürokratların, bakanların, belediye başkanlarının makam aracı olarak bolca Mercedes almaya devam ettiği bilinmiyor. İsrail’in vahşetinden bahseden Cumhurbaşkanı Erdoğan İsrail’le yoğun ticaret yapan, Türkiye İsrail İş Konseyi Başkanlığını yürüten Zorlu Holding’e ait Vestel’e ödül verdi. Öte taraftan İsrail’in açık destekçisi ve hamisi durumundaki ABD’nin İncirlik’teki askeri üssünün yakınlarında protesto gösterisi yapanlar şiddetle engellendi. İsrail Filistin’i yakıp yıkarken egemenlerin tepkisi lafta kalıyor, Filistinliler ölmeye devam ediyor.

Peki, biz, **Türkiye işçi sınıfı olarak daha örgütlü olsaydık, sendikalarımızda, mücadele örgütlerimizde birleşseydik, İsrail’e üretim ve sevkiyatı durdurmak için grevler düzenleseydik, Filistin halkına destek vermek için meydanlarda bir araya gelebilseydik, durum böyle olur muydu?** O zaman iktidar ve patronlar, savaştan nemalananlar İsrail’le ekonomik, siyasi ve askeri ilişkileri sürdürebilirler miydi?

Belçikalı, İtalyan, İngiliz liman işçileri İsrail’e mühimmat taşıyan gemileri yüklemeyi reddediyor, ABD’de, Fransa’da, İngiltere’de emekçiler çok büyük eylemler düzenleyip sadece İsrail’i değil İsrail’e destek veren kendi devletlerini de protesto ediyor. Onlarca ülkenin meydanlarında farklı diller konuşan emekçilerden aynı haykırış yükseliyor: “Özgür Filistin”, “Savaşı Durdurun!” Eğer bizler de Filistinli kardeşlerimizin acıları son bulsun, tüm dünyada savaşlar son bulsun istiyorsak bu haykırışa güç vermeliyiz. Kolayla kahveyle oyalanmayı reddedip gücümüzü ortaya çıkarmak ve büyütme için örgütlenmeliyiz. Filistin’de, Ortadoğu’da ve bütün dünyada halkların kardeşçe yaşayabilmesi ancak örgütlü işçi sınıfının mücadelesiyle mümkün olabilir. ■

İşçiler ve Emekçi Kadınlar

Mücadele Alanlarından Seslerini Yükseltiyor

Yasaklara, baskılara rağmen işçiler ülkenin dört bir yanında hak mücadeleleri yürütüyor. Düşük ücretlere, sendikasılaştırmaya, hak gasplarına karşı bir araya geliyor, örgütleniyor, sesini yükseltiyor.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) 2024 yılı bütçesi görüşmeleri sürerken “gelir dağılımında eşitlik, vergide adalet, sermayeye değil emekçiye bütçe” talebiyle 15 Kasım’da ülke genelinde basın açıklamaları düzenledi. Öte yandan KESK, 2 Aralıkta İstanbul ve Diyarbakır’da “Emekten Yana, Demokratik Halk Bütçesi İstiyoruz” sloganıyla mitingler gerçekleştirdi.

DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu ve DİSK Yönetim Kurulu üyelerinin “Gelirde Adalet Vergide Adalet” talebiyle 13 Kasım’da İstanbul’dan Ankara’ya başlattığı yürüyüş 17 Kasım’da Ankara’da yapılan basın açıklamasıyla sona erdi.

TMMOB’a bağlı Mimarlar Odası işçileri TİS sürecini sekteye uğratmak amacıyla sendikaların yetkisine itiraz eden oda yönetimini protesto ederek 23 Kasım’da Mimarlar Odası Ankara Şubesi önünde basın açıklaması yaptılar.

DİSK/Genel-İş Sendikası İzmir 8 No’lu Şube’de örgütlü İzmir Çiğli Belediyesi işçileri Kasım ayı maaşları ödenmediği için 21 Kasım’da iş bıraktılar. Toplanmayan çöpler nedeniyle oluşan tepkiler üzerine belediye yönetimi sahadaki işçilerin ücretlerini ödedi. İşçiler idari bölümlerde çalışan işçilerin ücretleri ödenmeden işbaşı yapmadılar. Yalova’da Gürdesan Gemi Makinaları’na bağlı taşeronlarda çalışan tersane işçileri, İzmir Aliağa’da Dokuz Eylül Üniversitesi Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi inşaatında çalışan taşeron işçiler de aylardır maaşları ödenmediği için iş bıraktılar.

Sakarya Hendek’te bulunan Burda Bebek fabrikasında Petrol-İş Sendikasına üye oldukları için işten atılan 7 kadın işçi 20 Kasım’da fabrika önünde çadır kurarak direnişe başladı. Urfa’da Öztek Tekstil’de işçilerin Öz İplik-İş Sendikası’ndan istifa ederek BİRTEK-SEN’de örgütlenmeye başlaması üzerine patron baskıları arttırdı, 27 Ka-

sım’da bir kadın işçiyi işten attı. İşten atılan işçinin geri alınması ve baskılara son verilmesi talebiyle üretimi durduran işçiler direnişe başladılar. Valilik kararıyla eylem yapmaları yasaklanmak istenen işçiler ve sendikacılar gözaltına alındı. Patronun tehditlerine, jandarma ve polis baskısının artmasına rağmen işçiler mücadelede kararlı olduklarını söylüyorlar.

DİSK/Lastik-İş üyesi Corning Optik ve Türk-İş/TGS üyesi Sputnik Türkiye işçilerinin grevleri 100 günü aşkın süredir kararlılıkla devam ediyor. Ataşehir Belediyesinde zorla emekli edilen 9 işçinin direnişi ve Tarım-Sen’e üye oldukları için işten atılan Agrobay Seracılık işçilerinin direnişi de sürüyor. Agrobay işçisi kadınlar 27 Kasım’da Bergama Kent Meydanında bir binanın çatısına çıkarak “Agrobay Hakkımızı Ver!” yazılı pankart astılar.

Metal sektöründe işçi sendikaları ile metal patronlarının sendikası MESS arasında iki aydır süren grup toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin 5. oturumunda anlaşma sağlanamaması üzerine, uyuşmazlık zaptı tutuldu. TİS görüşmeleri boyunca, MESS’in işçi düşmanı tavrını uyarı eylemleriyle protesto eden Birleşik Metal-İş üyesi işçiler uyuşmazlık zaptının tutulmasının ardından yine çeşitli fabrikalarda eylemler yaptılar, taleplerini kabul ettirmekte kararlı olduklarını gösterdiler.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Gününde kadınlar pek çok kentte meydanlarda buluştular, yürüyüşler düzenlediler, fabrika ve grev çadırlarında açıklamalar gerçekleştirdiler. Kadınlar bu eylemlerde “savaşa, şiddete, yoksulluğa, sömürüye hayır” dediler.

29 Kasım günü Filistin Sendikalar Konfederasyonu’nun çağrısıyla dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de dayanışma eylemleri düzenlendi. DİSK’e bağlı Genel-İş, KESK’e bağlı Tüm Bel-Sen ve BES üyesi işçiler İzmir’de eylemler yaparken Filistin’de İşgale Son Platformu İzmir Alsancak Limanı’nda ve İstanbul’da İsrail Konsoloslugu önünde basın açıklaması gerçekleştirdi. ■

MESEM: "Genç Eller" Üretiyor, Patronlar Sömürüyor!

Türkiye’de eğitim sisteminin son 20 yılına baktığımızda tablonun korkunç olduğunu görüyoruz. Eğitimin paralı hale getirilmesi, yapboz tahtası misali sürekli değişen ve niteliksizleşen müfredat ve sınav sistemi, okuduğunu anlama ve yorumlama konusunda zorluk yaşayan mezunlar, sınavlarda sıfır çeken gençler, başta ekonomik zorluklar olmak üzere çeşitli gerekçelerle eğitimin dışına itilen milyonlar... **Bu koşullarda, 2021-2022 eğitim öğretim dönemiyle birlikte düzenlenen Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) uygulaması işçi ve emekçi ailelerden pek çok genç için bir seçenek haline geldi.** “Gelecek Mesleki Eğitimde” sloganıyla duyurulan projenin amacı “erken yaşta mesleki eğitimi geliştirmek, gençlerin istihdamını sağlamak, öğrenciyken para kazanmak” şeklinde sunuldu. Oysa projeyi ortaya koyanların niyeti hiç de bu hedeflere ulaşmak değildi. Siyasi iktidarın MESEM projesi, esasında patronlar için ballı teşvikler, bedavaya çalıştırılacak, sömürülecek gençler ve çocuklar demektir!

MESEM’e kaydolmak için ortaokul diplomasına sahip olmak yeterli ve yaş sınırı da bulunmuyor. MESEM öğrencileri haftanın 1 günü okulda eğitim alırken 4 gün de sözleşmeli olarak işyerlerinde çalışıyorlar. Çalışmalarının karşılığında ellerine geçen ücret ise son derece düşük. 9, 10 ve 11. sınıf öğrencileri “çırak” olarak işe alınırken asgari ücretin yalnızca yüzde 30’u, 12. sınıf öğrencileri ise “kalfa” olarak asgari ücretin yarısı kadar ücret alabiliyorlar. Emeklilik primleri yatırılmıyor, sadece meslek hastalıkları ve iş kazası sigortası yapılıyor. Özellikle koordinatör öğretmenlerin yetersizliği, ilgisizliği, işyerlerinde sendika olmaması, sendika olması halinde yasal olarak üyesi olmayan çıraklarla ilgilenmemesi gibi durumlar genç çırakların koşullarının daha da zorlaşmasına neden oluyor.

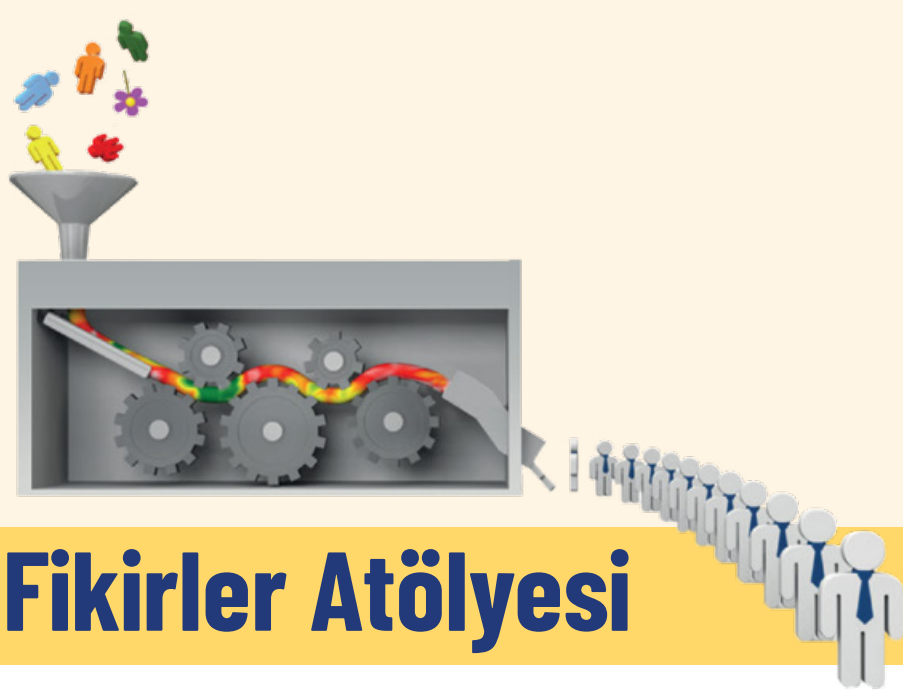
Üstelik MESEM çıraklarının ve kalfalarının aldıkları son derece düşük ücretler İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanıyor. Yani sermaye sınıfının iştahını kabartan işsizlik fonu bir kez daha amacı dışında kullanılıyor: İşçinin ücreti yine işçiye ödetilirken patronlar bedava işgücüne kavuşmuş oluyor. Bu sebeple patronlar MESEM önünde adeta kuyruk olmuş durumda. Pek çoğu sıfırdan öğrenci kaydı yaptırmak yerine zaten işletmesinde çalışan işçileri

öğrenci olarak gösterip usulsüzce teşviklere konuyorlar. Emekçiler Cumhuriyet tarihinin en büyük yoksullaşma dalgasıyla boğuşurken her ay MESEM üzerinden patronlara bu şekilde milyarlarca lira kaynak aktarılıyor.

2021 yılı sonunda Mesleki Eğitim Kanununda yapılan değişiklikle birlikte MESEM’e kayıtlı kişi sayısında patlama yaşandı ve bu kurumlar gerek eğitim gerekse de çalışma yaşamının önemli bir halkasını oluşturmaya başladı. Daha önce MESEM’e kayıtlı çırak ve kalfa sayısı 160 bin kadarken bugün bu sayı yüzde 756 artışla 1 milyon 210 bini geçti. Siyasi iktidarın 2024-2028 hedefleri MESEM’in önümüzdeki dönemde çok daha yaygınlaşacağını ortaya koyarken Bakan Yardımcısı amaçlarını şu cümlelerle ortaya koyuyor: “Bazı işletmeler okul olarak, eğitim ve üretimin iç içe geçtiği bir modele dönüştürülecek.”

Gelelim MESEM’e kayıtlı gençlerin durumuna. Öncelikle MESEM projesinin gerçek anlamda bir mesleki eğitim vermeye odaklanmadığının altını çizmek gerek. MESEM öğrencileri “üretim ile eğitimin iç içe geçtiği bir model” ile karşılaşmıyorlar. Çoğunlukla angarya işlere, aşağılanmaya, baskı ve ağır iş yükü altında ezilmeye maruz bırakılıyorlar. Elleri harçlık diye nitelenebilecek ücretler geçen 14-17 yaş aralığındaki bu gençler ve çocuklar bir an önce ‘ustalık belgesi’ni almayı hayal ediyorlar. Haklı olarak beraber çalıştıkları işçilerle aynı ücreti alarak çalışma hayatlarına daha iyi koşullarda devam etmek istiyorlar.

Elbette gençlerin hem çalışıp hem de eğitim almaları önemlidir. Fakat siyasi iktidar MESEM sistemini bu şekilde oluşturmaktan uzaktır. Gençlere ihtiyaç duydukları eğitimi vermek, bunun için gerekli malzeme ve materyalleri, teknik donanımı sağlamak, ücret, emeklilik, iş güvenliği önlemleri gibi konularda gençler lehine ciddi düzenlemeler yapmak yerine onları sömürü çarklarına atmaya hedeflemektedir. Bu nedenle **gençler olarak kendi sınıfımızın mücadele saflarında yerimizi almalı, hem işçi olarak haklarımızın hem de genç bireyler olarak eğitim, hayata hazırlanma hakkımızın elimizden alınmasına, işçi büyüklerimizle birlikte karşı durmalıyız.** ■

Diderot Etkisi ve Kapitalizmin Fikirler Atölyesi

Kapitalizmde toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfı, dünyadaki üretimin çok büyük bir kısmını gerçekleştiriyor ancak birlik ve dayanışması solmuşsa, örgütlülüğü zayıflamışsa çalışma ve yaşam koşulları üzerinde söz hakkı bulamıyor. Patronlar sınıfı ise bir hayli azınlıkken ve asalak bir sınıftan bu düzenin dümeninde yer alıyor. Peki, nasıl oluyor da akla zarar derecede adaletsiz bu sistem ayakta kalabiliyor? Zaten işin bam teli budur. Sermaye sınıfı egemenliğini sürdürmek için sadece zor ve baskıya başvurmaz. Egemenlerin başka araçları da vardır: **Kendi sınıflarının çıkarına uygun fikirler üreten egemenler, bunları tüm toplumun çıkarınaymış gibi pazarlarlar.** En kuyruklu yalanı dahi saf gerçekmiş gibi sunar, örgütsüz işçi ve emekçilerin zihnini fethederler. İşte bu fikirlerin bütününe “burjuva ideolojisi” denir. Burjuvaların, yani sermaye sınıfının bu fikirleri üreten atölyelerde durmaksızın çalışır.

Egemenlerin fikir atölyelerinde çarkların nasıl çalıştığını, işçi ve emekçilerin zihinlerinin nasıl fethedildiğini daha iyi anlamak için zamanı geri saralım ve 18. yüzyılda yaşamış ünlü Fransız düşünür Diderot’un yazdığı bir yazı üzerinden anlatılan öyküye bakalım. Diderot’un eline, yoksulluk içinde kıvrandığı bir dönemde yüklü miktarda para geçer. O da pahalı bir sabahlık satın alır. Şevkle çalışma masasına oturur. Ama sabahlığıyla masanın renginin birbirine uymadığını fark eder. Tahmin edeceğiniz üzere yeni bir çalışma masası satın almaya karar veren Diderot, kısa sürede bir girdabın içinde buluverir kendini. Evdeki bütün eşyalarını sırf aldığı diğer eşyalarla uyumlu olsun diye teker teker yenileriyle değiştirir. Böylece bütün parasını tüketen Diderot’un çıkardığı sonuç şudur: “Eski sabahlığımın efendisiyken, yenisinin kölesi oldum.” Bu deneyim “Diderot etkisi” olarak bir kavram haline gelir ve tarihe geçer.

Bir mağaza zinciri olan İKEA buradan hareketle 1950’lerde bir pazarlama stratejisi geliştirir. O zamana kadar mobilya firmalarının kataloglarında ürünler tek başına yer alırken, artık ürünün kullanılacağı odanın tüm eşyalarını bir paket olarak kataloglarında sunmaya başlar. Ücretsiz dağıtılan bu kataloglar sonrası satışlar patlama yapar, İKEA bu stratejiyi daha sonra mağazalarına da uyarlar. Manipüle edilen müşteriler örneğin kanepeler için gir-

dikleri mağazadan kanepenin yanında gördükleri masayı, halıyı, aydınlatmayı da sırf birbiriyle uyumlu diye alıp çıkar. Sermaye sınıfının bir ürün pazarlamak için ürettiği stratejilerle bir fikir pazarlamak için ürettiği stratejiler temelde birbirinin aynısıdır. Egemen fikirler tıpkı İKEA kataloglarında olduğu gibi bir paket olarak sunulur.

Mesela **tüm dünyada egemenler milliyetçiliği kışkırtıyorlar, emekçilere milliyetçi olmaları, diğer halkları düşman olarak görmeleri gerektiğini empoze ediyorlar.** Tam da bununla uyumlu biçimde İsraili egemenler Filistinlileri şeytanlaştırıyor, hastane, okul bombalamayı bile haklı göstermeye çalışıyorlar. Türkiye’deki egemenlerse Gazze’de devam eden savaşı Yahudi-Müslüman savaşı olarak gösteriyorlar. İsrail devletinin katliamları üzerinden İsraili egemenlerle İsraili emekçileri aynı torbaya koyup şeytanlaştırıyorlar. Bizzat İsraili emekçilerin, kendi egemenlerine yaptığı “katliamları durdurun” çağrılarını, protestoları yok sayıyorlar. Egemenler bu yöntemle İsraili emekçiyi Filistinliye, Filistinliyi İsrailiye, Rusu Ukraynalıya, Türkiyeli emekçiyi İsraili, Yunan, Ermeni emekçiye düşman ediyorlar. Örgütsüz, zihni bulanmış emekçileri kendi çıkarlarının ve fikirlerinin savunucusu haline getiriyorlar. Savaşın, düşmanlığın gerçek nedenini silikleştiriyorlar. Bu koşullarda İsrail egemenleri gibi zalimler köpeksiz köyde değneksiz geziyorlar. Egemenlerin fikir atölyelerinde üretilen düşünceler, algılar, yargılar paketi emekçileri zehirledikçe dünyada savaş alevleri daha da harlanıyor. Filistin’de olduğu gibi emekçiler büyük bedeller ödüyor.

Bir örnek daha verelim. **İnsanın doğasında bencillik olduğu fikriyle, bu toplumun değişmeyeceği fikri, kapitalist düzenin en ileri ve insanla en uyumlu toplumsal düzen olduğu fikri de bir paket program gibi sunuluyor.** Ama hangi insan, hangi koşullardaki insan, bu söyleniyor. Mesela İngiltere’de İsrail’e destek verdiği için kendi hükümetlerini protesto eden emekçilerin, İsrail’de katliamı durdurun diye haykırdığı için yerlerde tekmelenen Yahudi emekçilerin de doğasında bencillik var mı?

Egemenlerin fikir atölyelerinde üretilen yalanlara, tuzaqlara kanmayalım, kendi sınıfımızın penceresinden bakalım, kendi sınıfımızın değerlerine ve daha iyi bir dünya için mücadelesine sahip çıkalım. ■

Ah! Mümkün Olsa

Ah! Mümkün olsa
acıdan sevinç
sevinçten umut yapardım
bölüp yüreğimi acılara
dünyadaki bütün çocuklara sevgi satardım

Ah! Mümkün olsa
rüzgâr olur eserdim bozkırlarda
dağ bayır dolaşır
usulca odalarına sızardım çocukların
üstlerini örter
alınlarından öper
sonra her gece bir masal anlatır
usulca çekip giderdim

Ah! Mümkün olsa
bozkırda ağaç olurdu
her bahar yeşerip
meyve verirdim çocuklara her yaz
sonra döküp yapraklarımı sonbaharda
savrulup giderdim rüzgârlarla

Ah! Mümkün olsa
ulu bir çınar olurdu
yağmurla yıkardım saçlarımı
rüzgârla kurardım
sevgiden bir elbise giyip
çocukları kucaklardım her kış

Ah! Mümkün olsa
yol başlarında
soğuk bir pınar olurdu
gezerdim diyar diyar
su verirdim bağı yanmışlara
üstümde pırl pırl güneş
dallarda cıvı cıvı kuşlar
akıp giderdim sonsuza

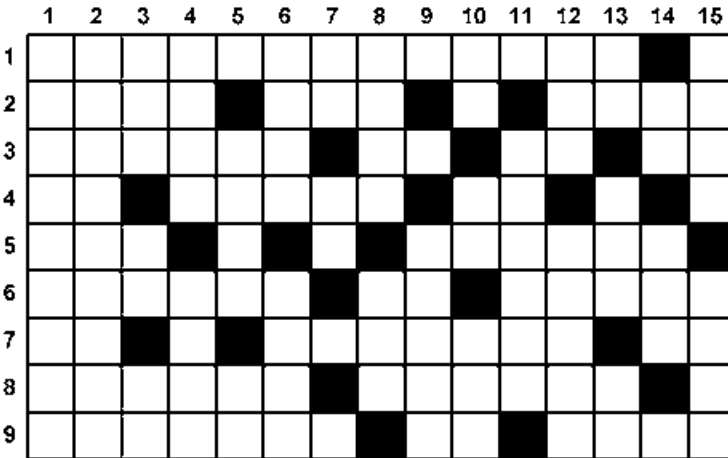
Ah! Mümkün olsa
toprak olurdu
buğday yetiştirirdim bağrımda
gül olur açardım bağ bahçe
çocuklara salardım kokumu
bulut olur billurdan damlalar dökerdim
yağmur olur yağardım damla damla çisil çisil
yağmurun yağmadığı ülkelere

Ah! Mümkün olsa
savaştan barış
barıştan insan yapardım
acıdan sevinç
sevinçten umut
umuttan dostluk yapardım
kurşun yerine çocuklara
her sabah şiir atardım

Ah! Mümkün olsa
güneş olur her sabah
umutla doğardım yeniden
sevgiyle bakardım insanlara
umutla bakardım, dostlukla
gelecek güzel aydınlık günlere

Nuri CAN

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

- İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin simgesi olan marş.
- İngilizcede posta. Arınmış, soyutlanmış olan. İyi, güzel, hoş.
- Egemenlerin düşman olarak göstermek istediği kardeş halklardan biri. Müzikte ikinci nota. Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk. Tuzağa düşürülen, kendisinden yararlanan kimse.
- Bir harfin okunuşu. Olgunlaşmamış, ham kavun. Köpek.
- Sıvılaştırılmış doğal gazın kısaltması. Küresel.
- Yapılan işler, çalışmalar. Baryumun simgesi. Nitelik bakımından.
- Lityumun simgesi. Toprak aşınması. Evet anlamına da gelen bir söz.
- Karşılık beklenmeden yapılan yardım. Görkem.
- Olağanüstü durum. Rütbesiz asker. Hayvanın etine yapışık kanını

emen küçük bir böcek.

Yukardan Aşağıya

- Emekli olma durumu.
- Turunçgiller.
- Takım, bir iş veya hizmeti başarıyla yerine getirebilecek güçteki küçük birlik. Gram. İridyumun simgesi.
- Kalbur. Katiyen, zinhar.
- Faiz, ürem. İşaret.
- Erişmiş, ele geçirmiş, başarmış, kazanmış, ulaşmış. Erkek keçi.
- Utanma duygusu. Yabancı.
- Eğitilmiş hayvanların ve cambazların akrobasi hareketleri yaptıkları genellikle kapalı yer. Çok iri ve zehirsiz bir yılan.
- İsrail'in bombaladığı, halkını katlettiği ve sürgüne zorladığı Filistin kenti.
- Mevsimlik çıkan küçük bitkilerin genel adı. Vilayet. Sevgili.
- Özerk.
- İçinden su akıtmak için toprak kazılarak yapılan açık oluk. Binmeye yarayan otomobil, at vb.
- Müzikte bir nota. Satrançta beraberlik. Tellürün simgesi.
- Sodyumun simgesi. Moldova ve Romanya'nın para birimi.
- Yiyecek kızartma işinde kullanılan uzun saplı yayvan kap. Bir çiçek.

Önceki Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	O	R	T	A	D	O	Ğ	U	M	A	S	R	A	F	
2	R	E	K	L	A	M	S	T	O	K	A	R	I		
3	T	S	İ	N	A	T	Ç	I	A	R	D	I	L		
4	A	E	T	S	A	U	A	D	A	Y	I				
5	D	P	A	E	N	E	N	E	O	N	S				
6	İ	T	E	L	E	M	E	K	K	M	T	A	T		
7	R	Ö	T	A	R	C	E	Z	A	I	A	N	I		
8	E	R	E	K	G	I	T	A	R	I	Z	I	N		
9	K	R	A	M	A	K	R	A	N	I	K				

Zaman Kasvette Asılı Kalmaz Sen Geleceği Düşle

José Luis Cuerda'nın yönettiği 1999 yapımı *Kelebeklerin Dili* filmi, bizi 1936 yılına, İspanya İç Savaşından hemen öncesine götürür. Meraklı ve akıllı bir çocuk olan ama öğretmenlerin dayak attığı düşüncesiyle okula gitmek istemeyen Moncho'nun ve ona okulu, öğrenmeyi sevdiiren öğretmenin hikâyesini anlatır. Madrid'in küçük bir kasabasında yaşayan minik Moncho'nun gözünden anlatılan hikâye aslında bir dönemin hikâyesidir ve bugün için de pek çok ders içermektedir. **Dönemin egemenleri kiliseyi kullanarak, milliyetçiliği kışkırtarak emekçileri yapay temellerde böler, birbirine düşürür.** Egemen fikirlere karşı çıkan öğretmen, herkesin eşit ve özgür yaşamasını isteyen bir insandır. Öğrencilerine hayati, doğayı, sorgulamayı öğretmeye çalışır. Moncho öğretmeniyle doğada keşfe çıkar, böceklerin, kelebeklerin yaşamını öğrenir ve onun bilgisinden, yaşam sevgisinden çok etkilenir. Moncho'nun okuldaki günleri sakin ve eğlenceli geçse de gerçekte İspanya'da gerilim tırmanmakta, ülke iç savaşa doğru gitmektedir.

İlerleyen günlerde General Franco önderliğinde ayaklanan faşistler terör estirmeye başlarlar. İşçi grevlerine, gösterilerine saldırırlar. Mücadeleci işçileri, Moncho'nun öğretmeni gibi eşitlik ve demokrasi isteyenleri, sosyalistleri toplayarak kurşuna dizmeye başlarlar. Faşistler bir gün Moncho'nun köyüne de gelirler ve çok sevdiği öğretmenin, komşularının da dâhil olduğu pek çok kişiyi toplayıp götürürler. Toplananların kamyonete bindirilip götürülmesini engellemeye çalışanlar cezalandırılır, kışkırtılan kalabalık götürülenleri taşlar. Anne ve babasıyla beraber Moncho da bu kalabalığın içindedir. Annesi başlarına bir şey geleceği korkusuyla kamyonete bindirilenlere hakaret eder, "katiller" diye bağırır, Moncho ve babasından da aynı şeyi yapmasını ister. Filmin son sahnesinde tutuklanmış insanlarla dolu kamyonetin arkasından taşlar fırlatarak koşan, "hain, kalles" diye bağırarak çocuklar vardır. Moncho da bu çocuklardan biridir. Kamera kamyonet kasasında bilinmezliğe doğru yol alan öğretmenin acı dolu şaşkın bakışlarını gösterir. Film insanın boğazını düğümleyen bu sahneye biter. Zamanı düğümleyip orada ve o anda donduralım. Uzaklaşan kamyonetle beraber toplumun umutları da uzaklaşmış, kasvet egemen olmuş gibidir.

Gerçekten de faşist rejimlerin yükseldiği, İkinci Dünya Savaşının yaklaştığı o günlerde gözümüzü ne yana çevirsek gri sokakları, sefalet ve korku içinde yaşayan insan-

ları görürdük. Üstelik sadece İspanya'da değil, Mussolini İtalya'sında, Hitler Almanya'sında işçi ve emekçilerin acılara boğulduğunu görürdük. Dünyanın dört bir yanında baskıların arttırıldığına, milliyetçiliğin kışkırtıldığına, insanların dini inançları üzerinden yargılandığına, halkların katledildiğine şahit olurduk. Egemenler zenginlik içindeyken emekçilerin yoksullukla kıvrandığına, işçi haklarının gerilediğine, sendikaların gücünün ortadan kalktığına, kısacası işçilerin bölünüp parçalandığı kasvetli bir döneme tanıklık ederdik. **Tıpkı bugün gibi...** Bugün de dünyanın üzerinde emperyalist savaşın, büyüyen eşitsizliğin, adaletsizliğin, yükselen baskıcı rejimlerin yarattığı kasvet var. Milyarlarca emekçi zaman kasvette asılı kalmış gibi hissediyor. Gelecek kaygısı ve çıkışsızlık hissiyle boğuşuyor. Fakat **ne olursa olsun zaman kasvette asılı kalmaz, değişir, umut ve daha iyi bir dünya için mücadele yeniden yeşerir.**

1936 yılının İspanya'sına, Moncho'nun köyüne geri dönelim. Bugünden geriye baktığımızda tarihin orada donup kalmadığını, Mussolini ve Hitler'den sonra nihayet gün gelip Franco rejiminin de yıkılıp gittiğini biliyoruz. Faşist rejimin baskılarına ve savaşa rağmen İspanya'da öncü işçiler, mücadeleye devam ettiler. 1950'lerde İspanya'da işçiler, üzerlerindeki ölü toprağını atmaya, kendilerine dayatılan sefalet koşullarına karşı harekete geçmeye başladılar. O yıllarda artan hayat pahalılığına karşı daha yüksek ücret talebiyle pek çok grev düzenlendi, ulaşım zamları protesto edildi. Metal işçilerinin öncülük ettiği, çeşitli sektörlerden yüzbinlerce işçinin katıldığı grevler gerçekleşti. Kuşkusuz **bu başarıların arkasında sınıf bilinçli işçi temsilcilerinin, sosyalistlerin geçmiştin mücadele deneyimlerini yeni kuşak işçilere bıkmadan, ümitsizliğe kapılmadan, sabırla ve kararlılıkla aktarmaya devam etmesi vardı.**

Bugün de her şeye rağmen insanlığın acılarına gözünü kapamayanlar, özgürlüğün ve eşitliğin hüküm sürdüğü bir dünya için mücadele edenler var. Baskı ve yasaqlara rağmen grev ve direnişlerle haklarına sahip çıkan işçiler, dünya meydanlarında savaşa hayır diye haykıran yüzbinlerce emekçi var. Egemenlerin yarattığı kötülük deryasına hapsolmayı, anın karanlığına, karamsarlığına takılıp kalmayı reddedelim, kendi ellerimizle kuracağımız geleceği düşleyelim. ■